

/ Vicent Garrir

«La normalització lingüística és una aventura grandiosa»

«0 normalització o desintegració»

Vicent Pitarch ha destacat en els últims anys per una postura de decidida defensa de la normalització del català al País Valencià. D'una banda, hi ha els seus estudis sociolingüístics, imprescindibles de l'altra, una actitud pública combativa i insubornable.

¿Com valores la situació del català, el seu ús i la seua presència en la societat valenciana actual?

A. B.

R.-D'entrada, tothom reconeix que la situació del català és especialment complexa i contradictòria, no sols ací sinó arreu dels Països Catalans. Per la meua banda, entenc que el grau de complexitat i contradicció que afecta l'idioma es presenta avui dia amb una intensitat com sens dubte mai no l'havia tinguda. Més encara, crec que els actuals condicionaments político-socials que incideixen sobre l'ús de la llengua exhibeixen inequívocues mostres premoni-

tòries de la seua extinció. Parlar de terminis tampoc no tindria massa interès. El que compta és que, en la nostra societat, la dialèctica entre factors positius per a la lleialtat lingüística, d'una banda, i d'altres de propicis a l'assimilació lingüística, de l'altra, es resol, ara mateix, a favor de la contracció imparable de la llengua catalana.

Ens seria il·lustratiu conèixer els percentatges de competència lingüística catalana, tant activa com passiva, vigents al País Valencià. En tot cas, qualssevol que siguin aquests, sembla inqüestionable que l'espai social dominat pel català ha entrat en una dinàmica de contracció, limi-

tant-se de manera progressiva als àmbits de l'amistat, de la família i de la ruralia, àmbits, en definitiva, caracteritzats per la seua inconsistència i que no poden neutralitzar la capacitat expansiva de la llengua que controla els circuits de la comunicació de massa.

P.-¿Què penses que s'hauria de fer per a normalitzar l'ús de la llengua?

R.-Voler i poder. Aquesta afirmació pot parèixer tòpica, però, en la nostra circumstància, és tot menys un postulat gratuït. El nostre drama és que el Poder no hi té la voluntat, i el Voler no disposa, encara, d'una mínima capacitat d'incidència

pública efectiva. El control sobre la llengua figura entre els objectius i, més encara, entre les justificacions, bàsics del Poder. En el nostre cas, això significa que l'única alternativa amb què ens considera el Poder és la d'assimilar-nos lingüísticament.

L'objectiu de normalització lingüística no és cap frivolitat, i així convé remarcar-ho, perquè sovint se l'aireja amb una lleugeresa tal que arribes a pensar si la normalització lingüística no serà alguna cosa semblant a la revisió dels horaris de trens, posem per cas. M'esgarrifa, per exemple, sentir que el procés normalitzador està en marxa perquè hi ha l'assignatura de català a l'ensenyament. No sé com interpretar una mistificació tan perillosa: si com a mostra de desorientació o com a manipulació descarada.

La normalització lingüística és una aventura grandiosa i, si vols, utòpica; i tanmateix factible. Sobretot és el repte que té aquesta societat per a no desintegrar-se.

¿Què s'hauria de fer per a normalitzar el català al País Valencià? Doncs, produir les condicions socials perquè ací puguem «viure en valencià», segons la consigna d'Aracil. Clar que el conjunt de mesures que integren allò que anomenem un programa de normalització ha d'anar acompanyat d'una intensa campanya social de desintoxicació lingüística, és a dir, d'instrucció popular sobre les causes que han provocat la situació present i sobre el paper de vehiculació social de la llengua. Es tracta, al capdavall, de fomentar la demanda pública de català i alhora d'anar resituant-lo en tots els àmbits de comunicació social, fins al punt

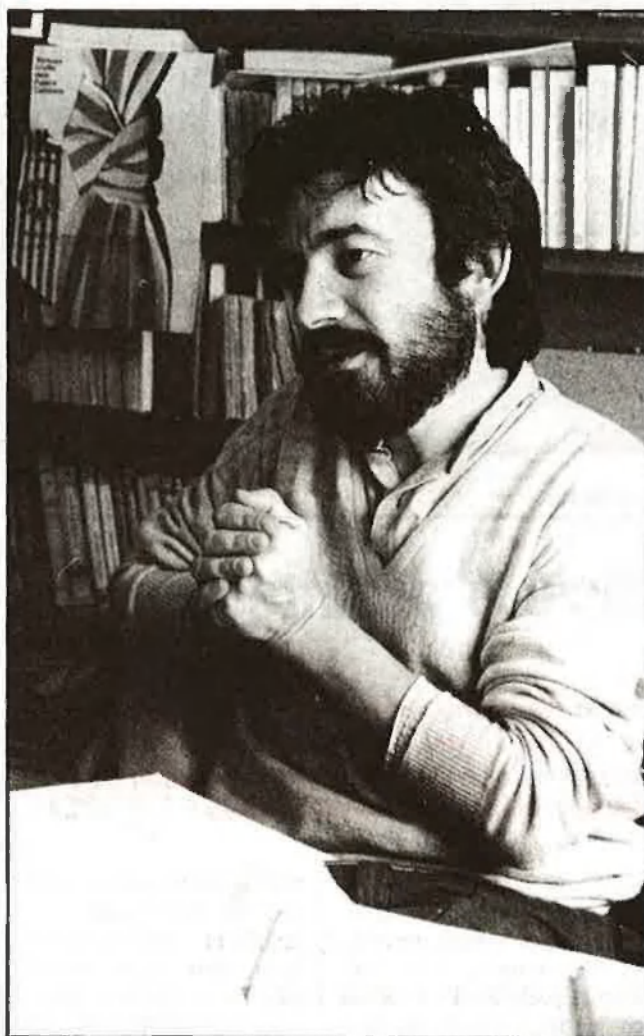
que el seu ús esdevinga necessari en qualsevol indret i circumstància del país. Aquests objectius es concreten en actuacions en camps específics, com ara els mitjans de comunicació de massa, les relacions en l'activitat econòmica, laboral i política, el lleure, la producció editorial i l'ensenyament, etc.

A un nivell d'actuació més immediata als ciutadans, convindrà aprofitar l'experiència dels Grups Impulsors de Normalització Lingüística que tan bons resultats estan produint en alguns ajuntaments d'Euskadi. Per cert, l'adaptació d'aquesta experiència figura ara entre les atencions prioritàries que s'ha programat la Comissió de Normalització Lingüística de la UPV.

P.-Tu ets autor d'un llibre sobre la «Llei d'Ús i Ensenyament». Sembla que la teua postura és bastant crítica davant de la política lingüística de la Generalitat. ¿En què bases les principals discrepàncies?

R.-La Llei d'Alacant constitueix una de les frustracions que els valencians hem experimentat respecte a les expectatives que s'havien creat a l'entorn del procés autonòmic. Clar que la llei despenalitzava en bona mesura l'ús del català, fa proclames sobre els drets lingüístics dels valencians i introdueix la llengua com a assignatura en els àmbits educatius. Efectivament, aquests són aspectes innovadors. Però l'única qüestió de fons que cal plantejar-nos davant la llei és si de debò aprofita per a redreçar una situació lingüística tan degradada com la nostra. I la resposta és no. Ni en els seus plantejaments i les seues disposicions ni, pitjor encara, en les mesures preses per a la seua aplicació, la Llei d'Ús

«La batalla per la llengua passa perquè aquesta hegemonitze la comunicació.»

/ Vicent Gamir

«La Llei d'Alacant ha aconseguit debilitar el moviment de reivindicació lingüística»

i Ensenyament no s'ha pogut mostrar vàlida per a redreçar la llengua catalana al país.

Una qüestió fonamental com la sanció de la identitat lingüística de la nostra societat segueix greument mistificada a nivell institucional. Així, des d'aquestes premisses, resulta inviable un projecte de normalització, el qual considere que és incompatible

amb els interessos polítics representats avui dia pels grups parlamentaris presents a les Corts valencianes, com també pel partit hegemònic al país.

Provisionalment, la llei d'Alacant ha aconseguit debilitar el moviment de reivindicació lingüística que s'havia mostrat ascendent d'ençà dels darrers anys del franquisme, i ha produït entre sectors de la

població notables desorientacions. Però la realitat acaba per imposar-se, i aquesta realitat es concreta, després de catorze mesos de vigència de la llei, en uns resultats desastrosos. Si mirem al nostre voltant, observarem que no hi ha cap indici que el català recupere ací la seua funcionalitat en cap àmbit social, alhora que la població catalanòfona envelleix cada any.

P.-Uns punts bàsics pel que fa als mitjans de comunicació.

R.-Els mitjans de comunicació constitueixen el suport bàsic del funcionament de la llengua en les societats actuals. En conseqüència, mentre no disposem com a mínim de televisió pròpia, cosa que significa, pel cap baix, feta exclusivament en català, qualsevol al·lusió a processos normalitzadors serà pura xerrameca. La batalla per la llengua passa, de manera inexcusable, per aconseguir que aquesta hegemonitze la comunicació a través de la televisió i subsidiàriament de la ràdio, del cinema, la premsa i els llibres, i en general, dels diversos productes àudio-visuals característics de la tecnologia moderna.

Quan el senyor Felipe González declarava, a València, que ell no considerava necessari que l'autonomia valenciana disposés de televisió pròpia, manifestava de manera nítida que l'autonomia que ell dissenya marca d'esquena als problemes lingüístics d'aquest país.

Tornant a la llei en qüestió, convé recordar que l'atenció que presta als mass-media és notablement mesquina; dels sis títols en què s'articula la llei, justament el tercer, el dedicat als mitjans de comunicació social, és el més banal.